

Latvijas Peldēšanas
federācija

Cilvēku drošība uz ūdens Latvijā

**Drošas piemājas ūdenstilpes un peldbaseini. Sākotnējais
izvērtējums**

Kultūras ministrija

Sabiedrības integrācijas fonds

Pasākumu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Projekta nr. 2021.LV/NVOF/MAC/057/14

Ziņojums "Drošas piemājas ūdenstilpes un peldbaseini. Sākotnējais izvērtējums" ir sagatavots projekta "Atbalsts LPF darbības stiprināšanai un interešu aizstāvībai cilvēkdrošības uz ūdens veicināšanas jomā".

Par ziņojuma saturu atbild biedrība «Latvijas Peldēšanas federācija»

#NVOfonds

www.swimming.lv

www.pelddidrosi.lv

© Latvijas Peldēšanas federācija, 2021

Visas tiesības aizsargātas. Informatīvais ziņojums ir biedrības "Latvijas Peldēšanas federācija" autortiesību objekts un aizsargāts atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Ziņojuma elektroniskā versija ir pieejama Latvijas Peldēšanas federācijas mājaslapā www.swimming.lv. Drukātu un iesietu versiju iespējams iegādāties Latvijas Peldēšanas federācijas birojā, Ķīpsalas ielā 5, Rīgā, LV-1048 (e-pasts: info@swimming.lv)

Ziņojuma pavairošanai vai tulkošanai, neatkarīgi no tā vai mērķis ir komerciāls vai nekomerciāls, ir nepieciešama Latvijas Peldēšanas federācijas rakstiska piekrišana. Piekrišanu ir iespējams saņemt rakstot pieprasījumu uz Latvijas Peldēšanas federācijas e-pastu info@swimming.lv

Latvijas Peldēšanas federācija ir veikusi visus nepieciešamos piesardzības un kontroles pasākumus, lai pārbaudītu šajā dokumentā iekļauto informāciju. Tomēr ziņojumā izmantotie statistikas dati, publikācijas un mediju ziņas ir publicēti paļaujoties uz to autoru kompetenci un pieņemot, ka iesniegtās ziņas ir patiesas. Latvijas Peldēšanas federācija nevar izsniegt nedz tiešas, nedz netiešas garantijas par datu nekļūdīgumu. Latvijas Peldēšanas federācija neuzņemas atbildību par zaudējumiem, kas var rasties vai radušies šī dokumenta lietošanas rezultātā.

AUTORI UN IZMANTOTIE DATI	5
PATEICĪBAS.....	5
KOPSAVILKUMS	6
Piemājas ūdenstilpes. To raksturojums, izbūve un drošība	7
Piemājas peldbaseini un vannas. To raksturojums, izbūve un drošība.....	8
Drošība piemājas ūdenstilpēs un baseinos. Vispārīgs situācijas raksturojums	10
Faktori, kas ietekmē drošību piemājas ūdenstilpēs un dīķos	12
Normatīvais regulējums un drošības prasības	14

AUTORI UN IZMANTOTIE DATI

Pēteris Grundiņš
Aivars Platonovs
Jānis Skrimis

Slimību profilakses un kontroles centrs (www.spkc.gov.lv)
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (www.vugd.gov.lv)
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (www.meteo.lv)
Latvijas Tūrisma Aģentu un Operatoru Asociācija (www.alta.net.lv)
Latvijas Republikas tiesību akti (www.likumi.lv)
"Latvijas Vēstnesis" (www.lvportals.lv)
Dangerous Waters: Profiles of fatal child drowning in the U.S. 2005-2014.
MacKay JM, Steel A, Dykstra H. Washington, DC: Safe Kids Worldwide, June 2016. Available at: www.safekids.org
Childhood drowning: barriers surrounding private swimming pools.
Stevenson MR, Rimajova M, Edgecombe D, Vickery K. Pediatrics. 2003 Feb;111(2):E115-9. doi: 10.1542/peds.111.2.e115. PMID: 12563083.
Child safety Barriers (2009). Ann-Sofie Engdahl, Patrik Spånglund, Erica Waller. SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
RoSPA Drowning Statistics
Royal Lifesaving Society WA. A 10 Year Analysis of Drowning in Aquatic Facilities

PATEICĪBAS

Latvijas Peldēšanas federācija vēlas izteikt lielu pateicību Sabiedrības integrācijas fondam par piešķirto valsts budžeta finansējumu projektam "Atbalsts LPF darbības stiprināšanai un interešu aizstāvībai cilvēkdrošības uz ūdens veicināšanas jomā".

Tāpat īpašs paldies par sadarbību projekta realizācijā un šī dokumenta tapšanā tiek teikts Slimību profilakses un kontroles centram, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam.

Kultūras ministrija

Sabiedrības integrācijas
fonds

KOPSAVILKUMS

2017. un 2018.gadā starp bērniem vecumā līdz 14 gadiem teju katrs 3 ārējais nāves cēlonis bija noslīkšana, bet 2020.gadā noslīkšana par nāves iemeslu tika fiksēta jau 43%(!!) gadījumū.

2020.gadā noslīkstot dzīvību zaudēja 10 bērnu, kas ir vairāk nekā CSN un no jebkura cita ārējā nāves cēloņa bojāgājušo. Piecu gadu laikā dzīvību uz ūdens zaudējuši 27(!!) bērni.

Visbiežāk bērni vecumā līdz piecu gadu vecumam noslīkstot dzīvību zaudē privātmāju teritorijā. Nereti šīs traģēdijas notiek vecākiem atrodoties mājās.

Privāto peldbaseinu skaits Latvijā nav liels, tomēr ļoti izplatīti ir dārza vai pirts dīķi – nelielas ūdenstilpes, kuras tiek izmantotas estētiskam vai rekreācijas nolūkam.

Latvijā nav normatīvo aktu, kas reglamentētu privātīpašumā esošo ūdenstilpju un/vai peldbaseinu izbūvi un to drošas ekspluatācijas prasības.

Latvijā nav normatīvo aktu, kas reglamentētu īpašnieka pienākumu aprīkot ar drošības sistēmām tā īpašumā esošās peldvietas vai peldbaseinus, ar mērķi pasargāt bērnus no nejaušas iekļūšanas ūdenī.

Eiropas standartu datu bāzē ir pieejams standarts *EN 16582: Privāto mājsaimniecību peldbaseini*, kurš nosaka drošības prasības privātīpašumā esošo peldbaseinu aprīkošanai ar drošības sistēmām. Šis standarts Latvijā nav apstiprināts un tas nav tulkots latviešu valodā.

Citās Eiropas valstīs likumdošana nosaka īpašnieka pienākumu aprīkot privātīpašumā esošās ūdenstilpes un vannas ar noteikumos apstiprinātām un sertificētām drošības sistēmām. Francijā par šo prasību neievērošana var tikt piemērots sods līdz pat 45 000 EUR apmērā.

Latvijā nav pieejamas arī rekomendācijas vai vadlīnijas drošu peldbaseinu un piemājas ūdenstilpju ierīkošanai, kā arī ekspluatācijai.

Piemājas ūdenstilpes. To raksturojums, izbūve un drošība

Gandrīz katrs lauku mājas saimnieks savā teritorijā ir izracis, izbūvējis, vai kā citādi izveidojis dīķi vai uzpludinājumu. Dīķis ir neliela, mākslīgi izveidota ezeram līdzīga ūdenstilpe ar uzkrātu stāvošu ūdeni. Dīķis var kalpot ne tikai par ūdens uzkrājēju, bet arī par peldvietu, zivju audzētavu, ainavas elementu. Vietas taupības nolūkos nereti dīķus veido dziļus un ar stāviem krastiem, kas ūdenstilpi padara bīstamu no cilvēkdrošības uz ūdens aspekta.

Pēdējo piecu gadu statistika rāda, ka šādas ūdenstilpes ir otrajā vietā pēc noslīkšanas gadījumu biežuma. Diemžēl tieši mazākie bērni visbiežāk zaudē dzīvību piemājas ūdenstilpēs. Ja dīķis vai grāvis nav norobežots ar sētu, bērniem ir brīva pieeja ūdens malai, kas izraisa nejaušu iekrišanu un var beigties letāli.

Dīķis ir hidrotehniska būve un tā ierīkošanā ir saistoši MK noteikumi. Piemājas dīķu, kanālu izbūvi regulē normatīvi: MK noteikumi nr. 550 "Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi", MK noteikumi nr. 329 par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves" un Vispārīgie būvnoteikumi.

Pirms ķerties pie dīķa rakšanas, zemes īpašniekam nepieciešams par iecerēto darbību informēt vietējo pašvaldību un veikt vietas ģeoloģisko izpēti. Tālākā saskaņošanas procedūra ir atkarīga gan no iecerētā dīķa izmēriem, gan rakšanas rezultātā iegūtā materiāla tilpuma un tā realizēšanas mērķiem. Atbilstoši "Vispārīgo būvnoteikumu" 1. pielikumam dīķi tiek iedalīti 1. grupas un 2. grupas būvēs. Ja dīķa platība ir mazāka par 0,5 ha, tad dīķis tiek klasificēts kā 1. grupas hidrobūve vienas zemes vienības robežās. Savukārt dīķis ar virsmas kopējo laukumu virs 0,5 ha ir uzskatāms par 2. grupas būvi. Atkarībā no šī iedalījuma pašvaldības būvvaldē jākārto noteikta dokumentācija. Faktiski nelielu, dekoratīvu dīķi var izrakt vien saskaņojot ar pašvaldību. Dīķu izmantošana izklaides un atpūtas nolūkos nav apskatīta, tāpēc nav atrunu par drošību kā pie atklātas ūdenstilpes.

Regulējumi meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves izbūvei nosaka vien veidu kā saskaņot un kur veikt esošo hidrotehnisko būvju veidošanu. MK noteikumi nr. 329 punktā 8.2.2. nosaka vien, ka "rakta dīķa nogāzes projektē atbilstoši nosacījumiem par novadgrāvju un ūdensnoteku nogāžu slīpumu vai lēzenākas". Noteikumos nav minēts, kā iekārtot šīs ūdenstilpes.

Lai arī piemājas ūdenstilpju ir daudz un to pielietojums visdažādākais, Latvijas likumdošanā nav atrodami nekādi ar cilvēkdrošību saistīti noteikumi privātu ūdenstilpju ierīkošanā un ekspluatācijā. Tajās var iekrist, nespēt izkļūt un zaudēt dzīvību.

Izbūvējot jaunu vai pielāgojot esošu dīķi, no drošības aspekta rekomendējams ievērot:

- pie izbūves krastus veidot stingrus, lēzenus. Nelietot riev sienas, pāļu sienas;
- krastos veidot apstādījumus – puķudobes, dekoratīvus krūmus u. c., lai bērniem iespējami mazinātu tuvošanos ūdens malai, un novērstu nejaušu iekļūšanu ūdenī;
- ūdenstilpei jābūt pilnībā norobežotai ar sētu vai žogu;
- pie publiski pieejamām ūdenstilpēm izvietot informatīvos materiālus par drošību uz ūdens un peldriņķi;
- publiski pieejamās ūdenstilpēs izvietot zīmes ar vietas nosaukumu un atrašanās vietu;
- privātīpašumā pieeju ūdenim norobežot ar sētu, kas atbilst Eiropas standarta prasībām un spēj atturēt bērnu no piekļūšanas ūdenim;
- neierīkot dīķus notekūdeņu tuvumā.

Piemājas peldbaseini un vannas. To raksturojums, izbūve un drošība

Mūsdienās ir pieejams ļoti plašs dažādu peldbaseinu un relaksācijas vannu piedāvājums, tādējādi radot ar vien plašāku pieprasījumu un ekspluatāciju vasaras siltajos mēnešos. Pamatā var izdalīt šādas kategorijas: 1) monolīti izbūvēti peldbaseini, 2) virszemes peldbaseini un 3) baļļas un kubli.

Monolīti izbūvēti peldbaseini

Dārga luksus prece, kas prasa nopietnu projektēšanu, izbūvi, īpašu kopšanu un uzraudzību, tas ir arī ļoti energoprasīgs risinājums. Latvijas klimatisko apstākļu dēļ izbūvētus peldbaseinus biežāk ierīko apsildāmās telpās – māju iekšpusē, pagrabā vai atsevišķā ēkā. Ārtelpā izbūvētie baseini ir ekspluatējami tikai siltajā laikā, to izbūves un ekspluatācijas izdevumi nav mazāki kā iekštelpu baseiniem, taču lietošanas iespējas ir ierobežotas.

Peldbaseina izmēru, tāpat kā tā funkcijas nosaka vien īpašnieka vēlmes un finansiālās iespējas. Iekštelpās izbūvēti baseini pieprasa arī ventilāciju ar sausināšanas funkciju, lai neveidotos pelējums. Ūdens kvalitātes sistēmas pārsvarā tiek būvētas ar smilšu filtriem un dozācijas sūkņiem. Lai taupītu energoresursus, sistēma tiek automatizēta un darbināta tikai izmantošanas laikā.

Publisko peldbaseinu būvniecību regulē Vispārīgie būvnoteikumi, savukārt privātu peldbaseinu ekspluatāciju nekādi normatīvie akti neregulē. Publiskos peldbaseinus pārsvarā uzstāda sertificētas kompānijas, kas labās prakses ietvaros ievēro pasaulē vispārpieņemtas normas drošas vides nodrošināšanai. MK noteikumi Nr. 470 "Higiēnas prasības baseina un pirts pakalpojumiem" nosaka publisko peldbaseinu lietošanu, kas būtu pielāgojama arī peldbaseina ekspluatācijā privātmājā.

No drošības aspekta šādu baseinu īpašniekiem jāievēro:

- apkārt peldbaseinam izbūvēt neslidošas grīdas;
- paredzēt slēdzamu telpu – iespējami liedzot bērniem piekļuvi ūdenim laikā, kad tos nepieskata pieaugušie;
- laikā, kad nelieto peldbaseinu, pārklāt to ar pārvalku, lai tiktu liegta piekļuve ūdenim;
- pie peldbaseina izvietot un ar bērniem regulāri pārrunāt drošas uzvedības noteikumus;
- neierīkot tramplīnus, laipiņas.

Virszemes peldbaseini

Veikalos plašā klāstā nopērkami trīs veidu peldbaseini: ar rāmi, piepūšami un masāžas. Peldbaseini ar rāmi ir gan četrstūru, gan apaļi, to metāla rāmis nodrošina peldbaseina ilgāku kalpošanu, tiem pievienojami cirkulācijas sūkņi un filtri ūdens kvalitātes nodrošināšanai. To izmēri var būt vien 150 cm diametrā ar 30 cm augstām malām, un var sasniegt nopietna peldbaseina izmēru līdz 9 m ar dziļumu līdz 1,3 m. Cena veikalos ir sākot no 35,00 eiro.

Piepūšamiem peldbaseiniem ir visplašākais piedāvājums, pieejami sākot no pašiem mazākajiem cenu amplitūdā no 5,00 eiro. To izmērs diametrā sasniedz līdz 4 m un dziļums līdz 90 cm.

Masāžas baseini/burbuļvannas ir dārgākā izvēle, un tās uzstādīšana un ekspluatācija prasīs vairāk. Tiem nepieciešams pastāvīgs elektrības pieslēgums. Zemākajā cenu līmenī no 600,00 eur pieejami arī piepūšami. Ilgtermiņa SPA risinājumiem jāreķinās ar 3000,00 un vairāk eiro.

Šādu baseinu uzstādīšana ir viegla un ātra, pieejama visplašākajai cilvēku grupai. Konstrukcija jānovieto uz līdzenas virsmas, kas attīrīta no asumiem, kokiem, zariem vai citiem cietiem svešķermeņiem. Izmantojot produktam pievienoto instrukciju, jāuzstāda rāmis un jāpiepilda ar ūdeni. Ūdens uzsildi nodrošinās saules stari.

Caur noteces vārstu viegli un ātri atkal iztukšojams. Baseinu ir viegli salocīt, ērti uzglabāt un transportēt.

Produkta ražotājam jābūt Eiropas Savienībā apstiprinātam, un tā tirdzniecību un izmantošanu regulē ar CE marķējumu.

No drošības aspekta, šādu baseinu īpašniekiem jāievēro:

- laikā, kad nelieto peldbaseinu, paredzēt noņemamas trepes, iespēju izlaist ūdeni, lietot pārklāju – iespējami liedzot bērniem piekļūvi ūdenim tad, kad tos nepieskata pieaugušie;
- neatstāt peldbaseinos rotaļlietas, kas var bērnos radīt interesi par došanos ūdenī;
- pie peldbaseina izvietot un ar bērniem regulāri pārrunāt drošas uzvedības noteikumus;
- neierīkot tramplīnus, laipiņas;
- paredzēt cirkulācijas sūkņus un ierīkot filtrus.

Ballas un kubli

Strauji augoša tendence ir privātai atpūtai ģimenes un draugu lokā izmantot apkurināmas ūdens ballas un kublus. Tirdzniecībā pieejami dažādi kublu risinājumi – koka, ar plastmasu apūsta koka, polipropilēna un stiklašķiedras. Tiem var būt gan iekšējā, iebūvētā, gan ārējā krāsns. Iespējams papildu apgaismojums un iebūvēta hidromasāžas un/vai pneimomasāžas sistēmas ar dažādiem režīmiem. Standarta kubla diametrs ir 160 vai 180 cm, dziļums 1 m.

Pārdošanas cena kublam būs no 2000,00 eiro. Latvijā tiek piedāvātas ļoti plašas pārvietojamo kublu nomas iespējas – cena par diennakti var būt vien 50,00 eiro, kas šos kublus padara ļoti plaši pieejamus.

Kubula novietošanai nav nepieciešama būvvaldes atļauja un pamatu iebetonēšana. Kublu jānovieto uz iespējami līdzenākas virsmas, kas spēj izturēt šī kubla svaru (ar piepildītu ūdeni tas var sasniegt pat 2000–2500 kg). Vietā, kur atradīsies kubls, ieteicams noņemt augsnes virskārtu, to aizstājot ar stingāku materiālu (grants, šķembas, betona plāksnes, bruģakmens klājs, dēļu klājs u. c.).

Ja kublu plānots novietot blakus ēkām, terasēm, kokiem vai automašīnām, obligāti jānodrošina, lai skurstenis atrodas pietiekami drošā attālumā no viegli uzliesmojošiem materiāliem. Ja kubls tiek novietots uz koka terases, vēlams izveidot krāsns priekšā vismaz 40x40 cm laukumu no nedegoša materiāla.

Ierīkojot jaunu vai izmantojot nomas kublu, pirmkārt, jāievēro viena drošības prasība – laikā, kad nelieto kublu, izmantot pārsegu, kas nav viegli atverams/noņemams, tādējādi liedzot bērniem piekļūvi ūdenim, kad tos nepieskata pieaugušie.

Drošība piemājas ūdenstilpēs un baseinos. Vispārīgs situācijas raksturojums

Slīkšana un noslīkšana kā nāves cēlonis ir izplatīts visās sociālajās grupās un vecuma kategorijās, taču katrai no šīm sabiedrības grupām ir atšķirīgi noslīkšanu veicinošie faktori un cēloņi. Bērnu un jauniešu vidū noslīkšana ir viens no vadošajiem ārējiem nāves cēloņiem. Tā piemēram, Latvijā 2017. un 2018.gadā teju katrs trešais ārējais nāves cēlonis bērniem vecumā līdz 14 gadiem bija tieši noslīkšana, bet 2020.gadā noslīkšana par nāves iemeslu tika fiksēta jau 43% (!!) gadījumu.

2020.gadā šajā vecuma kategorijā dzīvību uz ūdens zaudēja 10 bērnu, tādējādi ierindojojot to kā dominējošo ārējo nāves cēloni, pārsniedzot pat transporta nelaiemes gadījumos bojāgājušo bērnu skaitu (8). Diemžēl septiņos gadījumos noslīkušais bijis jaunās par pieciem gadiem. Desmit gadu periodā Latvijā noslīkstot dzīvību zaudējuši 28 bērni vecumā līdz 5 gadiem.

Statistikas dati un dažādi pētījumi apliecina – visbiežāk bērni vecumā līdz 6 gadiem noslīkstot dzīvību zaudē savās mājās vai citu personu privātīpašumā esošās ūdenstilpēs vai baseinos.

Latvija, protams, nav valsts ar īpaši lielu privāto peldbaseinu skaitu, tomēr salīdzinājumā ar citām valstīm pie mums privātmāju teritoriju neatņemama sastāvdaļa ir mākslīgi veidoti dīķi vai citas atvērtas ūdenstilpes. Otrkārt, nereti brīvdienu māju, kempingu, vasarnīcu tuvumā atrodas dīķis, upīte, ezers, kāda hidrotehniska būve vai cita ūdenstilpe. Kā papildu izklaides iespējas tiek piedāvātas mobilās pirtis un baļļas/kubli.

Treškārt, jāņem vērā, ka arī Latvijā ar vien vairāk pieaug pieprasījums arī pēc dažāda veida izbūvējamiem vai piepūšamiem peldbaseiniem.

Katra no augstāk minētajām ūdenstilpnēm, neievērojot atbilstošus piesardzības pasākumus, rada drošības uz dzīvības riskus ne vien tās lietotājiem, bet arī personām, kuras var kļūt par nejaušas iekļūšanas ūdenī upuriem. Diemžēl visbiežāk šādos gadījumos runa ir par bērniem. Un diemžēl tieši šādas ūdenstilpes kļūst par daudzu ģimeņu traģēdiju cēloni.

2020.gadā noslīkuši

7

Desmit gados noslīkuši

28

bērni vecumā līdz 5 gadiem

Ūdens spēj piesaistīt teju ikviena maza bērna uzmanību un interesi. Mirdzošie tirkīzzilie viļņi, gaismas atspīdums vai dažādi peldoši ķermeņi tajā var izskatīties īpaši interesanti un spēj gluži hipnotiski iedarboties uz bērna uzmanību, radot vēlmi iet tuvāk un spēlēt ar tiem. Un tieši šī vēlme iepazīt ūdens vidi var izrādīties ļoti bīstama bērna dzīvībai. Pat seklākā ūdenstilpe vai baseins var būt nāvējošs. Noslīkšanas riski rodas jau 2 cm dziļās ūdenstilpēs, bet bērna iekrišana 50cm dziļā dīķī vai baseinā ir līdzvērtīga pieaugušas personas iekrišanai 1.8m dziļā ūdenī – bērns gluži vienkārši nespēj izklūt no tā ārā.

Vecuma posmā līdz sešiem gadiem noslīkšanas risks ir īpaši paaugstināts, jo mazi bērni un pirmsskolas vecuma bērni ir pastāvīgi kustībā un ziņkārīgi par apkārtējo vidi. Diemžēl nejauša iekļūšana ūdenī notiek gan vecāku klātbūtnē, gan bērnam aizklīstot un nejauši iemaldoties baseina teritorijā.

Statistika.

Latvijā nav veikti īpaši pētījumi par noslīkšanas gadījumiem privātmāju teritorijā un drošības riskiem mājsaimniecībās esošajās ūdenstilpēs. Tomēr šādu statistiku ir iespējams iegūt par citām valstīm un tā ir visnotaļ līdzīga visā pasaulē.

ASV veiktajā ilgtermiņa pētījumā, kurā analizēti noslīkšanas gadījumi no 2005.-2014.gadam, secināts, ka bērni vecumā līdz 5 gadu vecumam veido teju pusi no visiem noslīkšanas upuriem. Apskatot traģiskos gadījumus privātajos baseinos secināts, ka teju 75% gadījumu noslīkušais bijis bērns vecumā līdz 5 gadiem.

Būtiski uzsvērt, ka ASV privāto teritoriju peldbaseinos noslīkstot dzīvību zaudē absolūtais vairākums bērnu – 87%. Publiskas lietošanas baseinos šādu letālo gadījumu skaits ir teju desmit reizes mazāks.

Austrālijā veiktajā pētījumā secināts, ka teju 40% gadījumu bērni vecumā līdz pieciem gadiem noslīkst mājsaimniecību (privātajos) peldbaseinos, turklāt ar dažādām komplikācijām pēc nejaušas iekļūšanas ūdenī ik gadu tiek hospitalizēts 10 reizes vairāk bērnu.

Tikmēr Lielbritānijas statistika liecina, ka vairāk kā 60% bērnu vecumā līdz 6 gadiem noslīkst mājsaimniecības teritorijā. Savukārt teju 40% no mājsaimniecības teritorijā noslīkušajiem bērniem dzīvību ir zaudējuši tā sauktajos dārza dīķos.

Vairums no šiem gadījumiem ir notikuši bojāgājušā mājās – teritorijā, kurā bērnam būtu jābūtu visdrošāk. Teritorijā, kurā līdzās bērnam atrodas arī viņa vecāki. Tomēr arī tas nav spējis pasargāt šo trauslo dzīvību. Aptuveni 25% gadījumu bērns noslīcis kaimiņu, draugu vai radu īpašumā.

ASV Patēriņa preču drošības komisija veica analīzi par bērnu, kas jaunāki par 4 gadiem, noslīkšanas gadījumiem Arizonā, Kalifornijā un Floridā – štatos, kur baseini ir īpaši izplatīti. Tika secināts, ka gandrīz 70% bērnu nāves brīdī nebija jāatrodas baseina tuvumā vai tajā, tomēr viņi tika atrasti ūdenī. Faktiski 46% bērnu pēdējo reizi tika redzēti mājā. Šie dati liecina par to, cik liels risks pastāv nejauši un negaidītai noslīkšanai šķietami visdrošākajās teritorijās.

Faktori, kas ietekmē drošību piemājas ūdenstilpēs un dīķos

20

**sekundes, lai
nosliktu**

60%

**bērnu noslikt
pieaugušo klātbūtnē**

Statistiski nejaušas noslīkšanas gadījumu skaits dīķos un peldbaseinos nav liels, tomēr īpaši liels noslīkšanas risks piemājas dīķos vai peldbaseinos ir maziem bērniem. Visvairāk ir apdraudēti bērni vecumā no viena līdz diviem gadiem, jo šajā vecumā bērna mobilitāte strauji palielinās, bet koordinācija joprojām saglabājās slikta. Tikai četrus vai piecus gadu vecumā bērni var sākt saprast briesmas un brīdinājumus. Palielinoties bērna vecumam, risks samazinās, tomēr joprojām paliek gana augsts.

Sabiedrības apziņā pastāv virkne maldīgu priekšstatu par drošību uz ūdens, kas tiešā veidā būtiski palielina noslīkšanas riskus viņu atvasēm. Tā piemēram, teju puse vecāku uzskata, ka gadījumos, ja bērns slīktu viņu tuvumā, viņi to dzirdētu. Diemžēl realitātē noslīkšana ir nedzirdama. Noslīkšanas laikā slīcējs nespēj nedz kliegt, nedz arī radīt cita veida troksni, lai pievērstu savu uzmanību.

Otrkārt, pētījumi liecina, ka katrs trešais vecāks ir atstājis savu bērnu baseinā nepieskatītu uz divām vai vairāk minūtēm. Realitātē noslīkšana ir ātra. No brīža, kad bērns sāk cīnīties par izdzīvošanu, jums ir aptuveni minūte laika, lai reaģētu un izglābtu bērnu.

Zemāk esam apkopājuši citus būtiskākos faktoros, kas visbiežāk kalpo par pamatu bērna veselības un dzīvības apdraudējumam.

Riska faktori, kas attiecas uz vecākiem/ aizbildņiem:

- Nepamatots novērtējums un cerības par bērna spējām kontrolēt savu uzvedību un būt piesardzīgam ūdens tuvumā;
- Nepietiekama vai nekvalitatīva bērna pieskatīšana vidē, kuras tuvumā ir ūdens;
- Neatbilstošs novērtējums attiecībā uz bērna spējām piekļūt vietām, kas šķietami nav sasniedzamas vai ir pārāk tālu (piemēram, dīķi);

Ar bērnu uzvedību saistītie riska faktori:

- Zīdaiņi un bērni nespēj identificēt bīstamas situācijas un pārvarēt tās, jo viņiem ir ierobežotas zināšanas, pieredze un spēks;
- Nespēja saprast un uztvert apdraudējuma konceptu, t.s. saprast, ka ūdens var nodarīt kaitējumu;
- Interese par jauno un nezināmo, t.s. ūdeni un tajā peldošajām lietām;

- Ģimenes rutīnas “pārrāvumi”. Mirkļi, kad vecāka uzmanība tiek novērsta vai ir aizņemta ar citām darbībām, tādējādi atstājot bērnu bez uzmanības;
- Viltus drošība. Brīžos, kad šķietami cits pieaugušais pieskata bērnu, bērns var palikt bez jebkādas pieskatīšanas;
- Nepilnīga sagatavošanās peldei ar bērnu (piemēram, divieļa aizmiršana vai “ieskriešana” mājās pēc telefona);
- Maldīgs priekšstats, ka cita bērna/u klātbūtne samazina noslīkšanas riskus;
- Nepamatota vai pārlieku paļaušanās uz drošības sistēmu spēju pilnībā pasargāt bērnu no noslīkšanas riskiem;
- Māju kā drošas salas uztvere, kas atņem modrumu;
- Nespēja atpazīt un savlaicīgi identificēt slīkšanas pazīmes;
- Jauna vide – vecāki nezina un nav gatavi jauniem riskiem un apdraudējumiem, kas saistīti ar jauno vidi.
- Izpratnes trūkums par sekām, kas var iestāties iekrītot ūdenī;
- Nepietiekamas prasmes, t.s. nespēja vienlaicīgi aizturēt elpu un pārvietoties ūdenī;
- Ierobežotas spējas saglabāt mieru un apzinātu rīcību ārkārtas situācijā. Panikas laikā pieaug noslīkšanas risks;
- Mazu bērnu ķermeņa parametri rada grūtības ūdenī ieņemt vertikālu stāvokli. Iekrītot ūdenī, seja atrodas zem ūdens un sākas slīkšana;
- Slīkšana ir klusa un nemanāma. Slīkstošs bērns sarijas ūdeni, grimst un zaudē samaņu mazāk nekā minūtes laikā;
- Dažādas fiziskas vai garīgas veselības problēmas būtiski palielina noslīkšanas riskus;
- Vecāku doto norādījumu neievērošana vai apzināta pārkāpšana.

Riska faktori, kas saistīti ar baseiniem vai ūdens:

- Nav uzstādītas drošības barjeras, piemēram, žogs ap peldvietu/ūdenstilpi. Nav ierīkota droša un norobežota bērnu rotaļu vieta (laukums), kā rezultātā bērns var aizklīst un iekļūt ūdenī;
- Nepietiekams vai nekvalitatīvs žogs vai tā vārti, kas nespēj apturēt bērnu no nejaušas iekļūšanas ūdenī;
- Ūdens tuvumā izvietots bērnu rotaļu laukums; uzmanību piesaistošas rotaļlietas vai citi elementi (piemēram, dzīvnieki), kas rosina vēlmi pārvarēt barjeras un doties ūdens tuvumā vai tajā;
- Stāvas vai slidenas ūdens krasta līnijas (baseina malas), kas veicina nejaušu iekļūšanu ūdenī;
- Nepiemērota ūdens temperatūra, kas rada papildus šoku ķermenim un līdz ar to apgrūtina elpošanu, kas savukārt noved pie panikas.

Normatīvais regulējums un drošības prasības

Bērnu drošību un vecāku pienākumu rūpēties par to Latvijā pamatā reglamentē Bērnu tiesību aizsardzības likums. Šī likuma 24.panta "Vecāku pienākumi pret bērnu", sestajā daļā ir noteikts, ka vecākiem vai personai, kuras aprūpē vai uzraudzībā bērns nodots, ir pienākums neatstāt bērnu līdz septiņu gadu vecumam bez pieaugušā vai vismaz 13 gadus vecas personas klātbūtnes.

Šis pants ir vispārīgs un attiecināms uz jebkuru vidu (arī uz publisku vai privātu telpu), kur atrodas bērns, tostarp, arī pie ūdens vai ūdenī. Šī paša panta ceturtā daļa nosaka, ka vecāku pienākumu nepildīšanu vai aizgādības tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, bērna fizisku sodīšanu, kā arī cietsirdīgu izturēšanos pret viņu vecāki saucami pie likumā noteiktās atbildības. No šī var secināt, ka vecāks ir atbildīgs par bērna uzraudzību (līdz septiņu gadu vecumam) neatkarīgi no tā, pie kādas ūdenstilpes vai tās tipa bērns atrodas.

Savukārt likuma 83.pants "Bērna atstāšana bez uzraudzības" paredz atbildību par septiņu gadu vecumu nesasnējuša bērna atstāšanu bez uzraudzības, ja to izdarījusi persona, kura atbildīga par bērna uzraudzību, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām. Kā arī, šī paša panta otrā daļa paredz, ka par bērna uzraudzīšanu, atrodoties alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē, kas var ierobežot spējas nodrošināt bērna drošību un aizsardzību no iespējamām bērna dzīvības un veselības apdraudējumiem, ja to izdarījusi persona, kura atbildīga par bērna uzraudzību, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām.

Gadījumos, ja bērns šo normu neievērošanas gaitā gūst nopietnas traumas, veselības problēmas vai iet bojā, iestājas kriminālatbildība.

Lai gan Bērnu tiesību aizsardzības likums un konkrēti aprakstītie likuma panti uzliek par pienākumu pieaugušajiem un institūcijām rūpēties par bērnu drošību, t.s. drošu vidi, jāatzīst, ka konkrētais tiesību akts paredz vecāku un sabiedrības institūciju rūpes par bērna tiesībām un drošību jebkuros apstākļos, taču nekādi neietver specifisku regulējumu vai prasības attiecībā uz drošības prasībām vai standartiem, kas būtu jāievēro ierīkojot peldbaseinus, dīķus vai cita veida ūdens piekļuves vietas savā privātīpašumā. Var piekrist, ka šādas prasības nebūtu iekļaujamas konkrētajā likumā, tomēr papildus ministru kabineta noteikumi, kas precīzi definētu drošības standartus, aprīkojumu un citas specifiskas prasības peldbaseiniem un ūdenstilpēm, visticamāk, būtu nepieciešams.

Netiešā veidā uz privāto peldbaseinu un arī mākslīgi veidotu ūdenstilpju drošību būtu attiecināma Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/95/EK par produktu vispārēju drošību, kuras mērķis ir nodrošināt, ka tirgū laistie produkti ir droši. Direktīvas II nodaļā ir noteiktas vispārējās drošības prasības, kas pamatā balstās ražotāja pienākumā laist tirgū vienīgi drošus produktus, atbilstības novērtējuma kritēriji un Eiropas standarti. Te ir jāuzsver, ka uz šo direktīvu ir attiecināmi arī piepūšamie baseini, kas ir dziļāki par 40cm un ir paredzēti atpūtai/izklaidei. Mazāka izmēra baseini tiek klasificēti kā rotaļlietas un tos ietver cita direktīva.

Direktīvā 2001/95/EK par produktu vispārējo drošību cita starpā ir noteikts, ka produktu pieņem par drošu, ciktāl uz to attiecas atbilstošos valsts standartos ietvertie riski un risku kategorijas, ja tas atbilst brīvprātīgi pieņemtiem valsts standartiem, ar kuriem pārņemti Eiropas standarti. Latvijā šādi standarti nav pieņemti, taču Eiropas standartu datubāzē tas ir pieejams – EN 16582: Privāto mājsaimniecību peldbaseini. Standarts NE 16582 sastāv no trīs daļām – 1)

vispārējās prasības, tostarp drošības un pārbaudes metodes; 2) specifiskas prasības, tostarp drošības un pārbaudes metodes zemē iebūvētiem baseiniem; 3) specifiskas prasības, tostarp drošības un testa metodes virszemes baseiniem.

Meklējot konkrētus normatīvos aktus, sākotnējā izpēte liecina, ka privātās teritorijās izvietoto peldbaseinu vai dažāda veida ūdenstilpju drošības prasības regulējošs normatīvais regulējums Eiropas valstīs mēdz būt kardināli atšķirīgs – kamēr Latvijā un citās valstīs šādas drošības prasības nav reglamentētas pat rekomendāciju līmenī, tikmēr citās valstīs noslīkšanas risku mazināšanai un novēršanai privātās ūdenstilpnēs tiek pievērsta liela nozīme un normatīvajos aktos ir noteikti gan nacionālie drošības standarti un to izpildes kontroles mehānismi, gan arī ievērojamas soda sankcijas par šo noteikumu neievērošanu.

Piemēram, Zviedrijā likumdošanā ir pat iekļauta norma, kas pieprasa visus rotaļu baseinus, kuru dziļums ir vairāk par 20cm aprīkot ar drošības barjerām – 90 cm augstu un slēdzamu žogu vai iespēju pārsegt to ar segumu vai aizsardzības tīklu, kurš pilnībā pārklāj baseinu un spēj izturēt bērna svaru. Somijā pastāv vadlīnijas peldbaseinu pircējiem, kuras nosaka, ka maziem bērniem paredzēto peldbaseinu augstums nedrīkst būt lielāks par 30 cm un pat tad vecāku klātbūtnei jābūt pastāvīgai. Tomēr ES valstīs vienas no stingrākajām prasībām ir Francijā, kur sods par noteikto prasību un standartu neievērošanu vai drošības noteikumu pārkāpšanu var būt ļoti bargs – līdz pat 45 000 EUR.

Reaģējot uz lielo nāves gadījumu skaitu, kas ir saistīti ar slīkšanu un noslīkšanu privātos peldbaseinos, Francijas parlaments 2002.gadā apstiprināja tā dēvēto Rafarēna likumu (*Raffarin law*), kurš stājās spēkā ar 2004.gadu. Šī likuma mērķis ir novērst nejaušu noslīkšanu privātās teritorijās esošajos ūdeņos, jo īpaši rūpējoties par bērnu līdz piecu gadu vecumam drošību. Līdzīgi kā Latvijā, arī Francijā noslīkšana ir bijusi galvenais nejaušas nāves cēlonis 1-5 gadus vecu bērnu vidū.

Rafarēna likums attiecas uz visiem privātajiem peldbaseiniem vai cita veida ūdens objektiem (piemēram, spa zonas vai karstās vannas), kas ir iebūvēti zemē vai atrodas vienā līmenī ar grīdu, kā arī privāto teritoriju īpašumā esošajiem dīķiem, kas tiek lietoti rekreācijas nolūkos. Likums nosaka prasību, ka šādiem objektiem visu laiku jābūt aprīkoti ar likumā apstiprinātām un standartizētām drošības sistēmām. Turklāt tika noteikts, ka baseiniem, kuriem tika uzstādītas drošības sistēmas līdz 2004.gadam, ir obligāti jāveic to pārbaude un sertifikācija atbilstoši jaunajām normām, savukārt pēc 2004.gada ir uzstādāmas tikai tādas drošības sistēmas, kas ir noteiktas standartā.

Standartus izstrādā un apstiprina Francijas drošības standartu iestāde AFNOR. Attiecībā uz privātajiem peldbaseiniem un ūdenstilpēm AFNOR ir apstiprinājis četras drošības sistēmas, kā arī ir sagatavojis labās prakses repozitoriju, kurā ir izklāstīti ieteikumi, kas jāņem vērā, izvēloties un ieviešot attiecīgās drošības sistēmas.

AFNOR definētie drošības standarti:

- Drošības barjeras un līdzekļi piekļuvei baseinam, t.s. drošības prasības un pārbaudes metodes (NF P 90-306);
- Signalizācijas sistēmas, t.s.
  - 1. daļa: Drošības prasības un testa metodes perimetra noteikšanas sistēmām, kurās izmanto optiskos starus, iegremdēšanas noteikšanas sistēmas, un

perimetra noteikšanas sistēmas ar optiskiem stariem, kas piestiprināti šķērslim (NF P 90-307-1);

- 2. daļa: Drošības prasības un testa metodes trauksmes sistēmu optisko staru skenēšanai (NF P 90-307-2);
- Baseina pārsegi un iekarinašanas ierīces, t.s. drošības prasības un pārbaudes metodes (NF P 90-308);
- Baseina nojumes (vieglas konstrukcijas un/vai verandas), t.s. drošības prasības un testa metodes (NF P 90-309).

Drošības barjeras

Standarts NF P90 306 nosaka prasības baseina drošības barjeras ierīkošanai un piekļuves līdzekļiem baseiniem, kas paredzētas, lai ierobežotu piekļuvi bērniem, kas jaunāki par pieciem gadiem. Aizsargbarjeru var kombinēt ar vienu (vai vairākām) ēku vai dzīvojamo māju sienām, kas robežojas ar zonu, kurā atrodas peldbaseins, ciktāl šīs sienas neļauj piekļūt peldbaseinam.

Būtiski ņemt vērā, ka standarts kā aizsargbarjeru neļauj izmantot dzīvžogu, ja tas netiek nostiprināts ar papildus aizsargbarjeras elementiem.

Aizsargbarjera jābūvē tā, lai nepieļautu, ka bērni, kas jaunāki par pieciem gadiem, nevarētu šķērsot, kāpjot pāri, uzkāpjot vai nejauši atverot piekļuves līdzekļus. Aizsargbarjera nedrīkst kaitēt bērnam, kurš mēģina to šķērsot. Ir jāizvairās no sagriezumam un durtu brūču riska vai iesprūšanas. Lai ļautu vecākiem lietotājiem bez riska šķērsot barjeru, aizsargbarjeras vārtiem jābūt tādiem, ko nevar atvērt bērni, kas jaunāki par pieciem gadiem, un tas nedrīkst apdraudēt visus lietotājus neatkarīgi no tā, vai tie ir pieaugušie vai bērni.

Standartā ir noteikts, ka barjeras ir jāuzstāda ne mazāk kā viena metra attālumā no piekļuves ūdenī punkta. Barjeras minimālajam augstumam ir jābūt vismaz 1.10

Drošības barjeru efektivitāte

Francijas uzraudzības iestādes iesaka baseinam uzstādīt drošības barjeru vai žogu, jo tā ir vienīgā pasīvā drošības ierīce. Visi pārējie apstiprinātie drošības līdzekļi: signalizācija, stingri drošības pārsegi, nojumes ir aktīvi jāieslēdz vai fiziski jāaizver ikreiz, kad baseins tiek atbrīvots (pat uz dažām minūtēm), un tādēļ tie jāuzskata par fiziskās barjeras papildinājumu.

Tomēr ir jāņem vērā, ka šo barjeru veids var būt ļoti atšķirīgs un līdz ar to – būt ar atšķirīgu efektivitāti savu funkciju izpildē.

Austrālijā, kurā jau ilgstoši ir bijuši spēkā noteikumi par drošības prasībām peldbaseiniem privātās teritorijās, 2003.gadā tika veikts pētījums ar mērķi izvērtēt šo prasību efektivitāti bērnu vecumā līdz pieciem gadiem drošības nodrošināšanai. Pētījumā tika analizēti 12 gadu periodā fiksētie bērnu noslīkšanas gadījumi un tika konstatēts, ka teju divās trešdaļās gadījumu bērns ir noslīcis peldbaseinā, kurš nav pilnībā noslēgts ar drošības barjerām. Proti, baseinam vismaz viena mala ir bijusi atvērta. Pētījuma autori secinājuši, ka baseinā ar vienu brīvpiekļuves zonu bērnu noslīkšanas risks ir divas reizes augstāks nekā baseinos, kuru ir norobežoti ar drošības barjerām pa visu perimetru.

Vienlaikus pētījuma autori atzīst, ka arī no visām pusēm uzstādīta barjera nespēj garantēt 100% drošību un pasargāt no noslīkšanas riskiem, kas saistīti ar nejaušu iekļūšanu ūdenī. Šādās šķietami drošās teritorijās noslīkšanas gadījumi ir

m. Arī minimālajam attālumam starp diviem stiprinājuma punktiem jābūt ne mazāk par 1.10 m. Barjerai vai tās tuvumā nedrīkst būt nekādi balsti, rokturi vai priekšmeti, piemēram, zāliena mēbeles vai rotaļu aprīkojums, ko bērns varētu izmantot, lai pārvarētu barjeru.

Piekluve baseina zonai ir jānodrošina, izmantojot paš aizverošus, pašbloķējošus vārtus. Tiem jābūt aizvērtiem ar bloķēšanas aizbīdņiem/slēdzenēm, kuru atvēršanai nepieciešamas divas darbības vienlaikus. Kā alternatīva var tikt izmantota automātiskā slēdzene. Vārtiem ir jāatveras uz āru no peldbaseina. Lai nepieļautu, ka vārtus nejauši atver bērns, kas jaunāks par pieciem gadiem, atbloķēšanas sistēmai ir jābūt tādai, lai to spētu atvērt, pielietojot spēku, kas atbilst ne mazāk kā 20 N. Vienlaikus šai sistēmai jābūt pietiekami vienkāršai, lai pieaugušais varētu to operatīvi atvērt un aizvērt.

Signalizācijas sistēmas

Standartā tiek izdalītas divu veidu signalizācijas sistēmas – sistēmas, kas reaģē uz aktivitāti konkrētā perimetrā (teritorijā) un signalizācijas, kas reaģē un ķermeņa iegremdēšanos ūdenī. Perimetra signalizācija pamatā darbojas ar infrasarkanu staru palīdzību, kuru pārraušanas gadījumā atskan trauksmes signāls.

saistīti ar vaļā atstātiem vārtiem vai arī neefektīvu vārtu paš aizvēršanās mehānisma darbību. Tāpēc tiek uzsvērts, ka bērnu vecāku uzmanība un piesardzība nedrīkst mazināties ne mirkli, un ir nepieciešama arī regulāra sabiedrības informēšana un izglītošana par drošības pasākumu ievērošanu, kā arī drošības sistēmu tehnisko novērtējumu.

Šajā kontekstā interesantu pētījumu ir veikuši Zviedrijas Tehniskās izpētes institūta (*SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut*) pētnieki, kas analizēja dažādu barjeru pārvarēšanas iespējas no 4-6 gadu jaunu bērnu vidū. Pētījuma laikā pētnieki izstrādāja piecas dažāda stila barjeras un pārbaudīja bērnu spējas pārvarēt tās.

Pētījumā tika konstatēts, ka klasiskās barjeras ar vertikāliem stieņiem un augstumu 1.10 – 1.20 m ir salīdzinoši viegli pārvaramas – to spēja paveikt puse no pētījumā iesaistītajiem bērniem. Turklāt vairākos atkārtojumos 30-40% bērnu to izdarīja 30 sekunžu laikā.

Efektīvākās izrādījās barjeras ar platāku augšdaļu (kas apgrūtina satveršanu). Šādas barjeras apturēja 80% bērnu. Tomēr bērni, kas spēja pārvarēt tās, izdarīja to ļoti ātri – katrs desmitais bērns šo barjeru pārvarēja 10 sekunžu laikā. Bet visefektīvākās izrādījās barjeras, kuras atradās slīpi pret kāpēju (-15° grādi) – šādas barjeras apturēja gandrīz 90% pētījumā iesaistīto. Un arī tie, kas pārvarēja tās, to darīja salīdzinoši ilgāk.

Baseina pārsegi

Baseina pārsegiem ir dažāds pielietojums, tomēr pamatā tie tiek izmantoti, lai ūdeni no dažādu netīrumu un objektu iekļūšanas ūdenī, kā arī, lai mazinātu ūdens siltuma zudumus. Šādos gadījumos pārsegs nereti nespēj pildīt arī drošības funkciju, tāpēc ir rūpīgi jāizvērtē vai ar konkrēto pārsegu pietiek, lai pasargātu bērnu no nejaušas iekļūšanas ūdenī un noslīkšanas riska. Baseina pārsegam ir jāspēj izturēt ne vien bērna, bet arī pieauguša cilvēka svaru (100 kg).

Otrajā gadījumā ir noteikts konkrēts sistēmas reaģēšanas laiks – trauksmes signālam jāaktivizējas 12 sekunžu laikā pēc ķermeņa nokļūšanas ūdenī. Te gan jāuzsver, ka šāda signalizācijas sistēma nav piemērota baseina vannām ar pakāpeniski slīpu “pludmales” tipa ieeju.

Jebkurā gadījumā signalizācijas sistēmas ir efektīvas tikai tādos gadījumos, kad kāda cita persona atrodas tās darbības robežās un spēj operatīvi reaģēt nelaimes gadījumā. Ja nejaušas iekļūšanas ūdenī laikā tuvumā neviena nebūs, signalizācija nepasargās no noslīkšanas riskiem. Otrkārt, jāņem vērā, ka signalizācijas akumulatori un to darbības spēja ir regulāri jāpārbauda, lai pārliecinātos par to spēju reaģēt nepieciešamajā brīdī.

cita veida iekļūšanas ūdenī ceļi.

Tāpat ir jāņem vērā, ka bērna dzīvībai būtisku apdraudējumu var radīt uz pārsega esošais ūdens, tāpēc ir jāpārliecinās, ka uz pārsega neveidojas nekādi ūdens uzkrājumi.

Baseina nojumes

Baseina nojumes pamatā ir stikla vai cieta polikarbonāta mehāniski pārsegi, kas pilnībā apsedz baseina vannu. Mēdz būt arī teleskopiskas vai piepūšamas nojumes. Šādas nojumes ir izturīgas un efektīvs drošības līdzeklis, tomēr tās ir ļoti dārgas un strādā tikai tad, ja baseins konkrētajā brīdī ir pārklāts ar nojumi un nepastāv

Drošības tīkli/sieti dārza dīķiem

Lielbritānijā dārza dīķu īpašniekiem tiek rekomendēts ūdens virsmu pārklāt ar stingru un izturīgu metāla sietu vai režģi. Tiek norādīts, ka stingru sietu vai režģi var izmantot, lai izveidotu drošu segumu dārza dīķim. Uzstādot režģi uz dīķa, jāņem vērā šādi faktori:

- Režģim jābūt stingri nostiprinātam un regulāri jāpārbauda, vai tam nav nolietojuma pazīmju.
- Režģim vai režģim ir jāspēj izturēt bērna svaru, un tam visu laiku jāpaliek virs ūdens virsmas. Zem virsmas esošās restes nenovērsīs visu noslīkšanas risku, īpaši maziem bērniem un rāpojošiem zīdaiņiem, kuri joprojām var nonākt ūdenī ar seju uz leju un nespēt piecelties vertikāli.
- Ir pieejami modulāri bloķējoši plastmasas režģi, kurus var izgatavot, lai tie atbilstu dažādu formu un izmēru dīķiem, kā arī tērauda siets. Drošības režģu piegādātāji un metāla akcionāri pēc pieprasījuma var sagriezt tērauda sietu pēc izmēra.
- Ideālā gadījumā sietam jābūt izturīgam (t.i., stieple ar diametru 6–8 mm) un tādējādi jābūt pašnesošam. Plānākam stieplei sietam būs nepieciešams atbalsts ar rāmi.
- Nozogojuma materiāli, piemēram, vistas stieple, nav piemēroti, jo tie nokarās centrā līdz ar bērna svaru. Ir notikuši vairāki traģiski negadījumi, kad bērni paspējuši izlīst zem stieples vai pavilkst to malā. Noslīkšanas gadījumi notikuši mazāk nekā 300 mm ūdens biezumā.
- Režģa izmēram jābūt ne lielākam par 80 mm x 80 mm – šis izmērs nodrošina pret iesprūšanu.

- Atkarībā no dīķa izmēra var būt nepieciešams rāmis, lai nodrošinātu stabilitāti un enkura punktus. Rāmis ir jānovieto tā, lai tajā nebūtu maksimāli daudz ūdens līmeņa augstums, ko dīķis var sasniegt, un jāņem vērā iespējamā novirze vai noslīdēšana.
- Rāmja nostiprināšanai un fiksēšanai izmantotajām metodēm jānodrošina, lai nepastāv risks, ka kustīgās daļas var iespiesties.
- Pārsegs jāatstāj vietā, līdz bērns var atpazīt un saprast briesmas.

Lai gan šāds risinājums, īstenots atbilstoši drošības standartiem un izmantojot kvalitatīvus materiālus, varētu būt efektīvs, visticamāk Latvijā tam varētu būt ļoti niecīga piekrišana, jo privātās teritorijās esošie dīķi ļoti bieži tiek izmantoti ne tik daudz estētiskiem mērķiem, cik praktiskai vēlmei atveldzēties karstā vasaras dienā vai pēc pirts apmeklējuma. Pārklājot dīķi ar sietu, tas vairs nebūtu izmantojams latviešiem raksturīgajiem mērķiem.

Latvijas Peldēšanas federācija

BĒRNIEM DROŠS PIEMĀJAS PELDBASEINS

NOROBĒŽOTS AR SĒTU

Bērniem nedrīkst būt brīva piekļuve peldbaseinam, kad pieaugušo nav tuvumā

PĀRKLĀTS

Liedz piekļuvi - izmanto peldbaseina pārklāju, noņem trepes

ŪDENS KVALITĀTE

Ūdens kvalitātei jāatbilst higiēnas prasībām. Seko pH līmenim, lieto dezinfekcijas un pretaļģu līdzekļus, kā ražotājs noteicis

APRĪKOTS

Peldbaseina tuvumā jābūt glābšanas riņķim, garam kokam un peldvestei

NOTEIKUMI

Pie peldbaseina visiem jāievēro drošas uzvedības noteikumi

IEVĒRO!

Ja pazudis bērns, vienmēr sāk meklēt ūdenī

Pie peldbaseina nedrīkst lietot stikla traukus

Izlej ūdeni, ja nelieto - noslikt var arī 10 cm dziļumā

Nedrīkst peldēties vienatnē

Uz mirkli pievērtas acis var būt pietiekami ilgs laiks, lai notiktu nelaime

Peldbaseina tuvumā nedrīkst būt slidenas virsmas

Regulāri atsvaidzini pirmās palīdzības zināšanas

KĀ ATPAZĪT SLĪKŠANU

Negaidi, ka viss notiks kā filmās:

- kliegs pēc palīdzības
- šļakstīsies
- mās ar rokām
- spārdīsies

TĀ NENOTIEK!

Rīkojies, ja redzi:

- ķermenis vertikāli bez kustībām
- galva atrodas zemu ūdenī, mute ūdens līmenī
- galva atliekta atpakaļ un mute ir vaļā
- stiklainas acis, apātisks skatiens, mati uz acīm
- cilvēks pazūd zem ūdens
- bērni ūdeni apklust

NOSLĪKST ĀTRI UN KLUSI. PIESKATĪT BĒRNUS IR VECĀKU PIENĀKUMS

DROŠS PIEMĀJAS DĪĶIS

Latvijas Peldēšanas
federācija

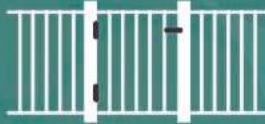

Statistika: Mazi bērni bieži
noslīkst piemājas dīķī

NOROBEŽOTS

Bērniem nedrīkst būt brīva
piekļuve dīķim, norobežo to ar
sētu vai dabīgiem šķēršļiem

APRĪKOTS

Atklātas ūdenstilpes tuvumā jābūt glābšanas
riņķim un garam kokam

ŪDENS KVALITĀTE

Peld sezonā veic ūdens kvalitātes
pārbaudes, iztīri no vītenaugiem

AR LĒZENU KRASTU

Dīķa krastiem jābūt lēzeniem, ar iespēju izklūt

IEZĪMĒTA PELDVIETA

Ar bojām atzīmē bērniem drošo ūdens
zonu – dziļums ne vairāk kā 70cm

NOTEIKUMI

Pie ūdenstilpes visiem jāievēro
drošas uzvedības noteikumi

IEVĒRO!

Ja pazudis bērns,
vienmēr sāc meklēt
ūdenī

Pirms kāpt uz
ledus, pārbaudi
tā dziļumu

Dīķa tuvumā
nedrīkst būt
rotaļu laukums

Nedrīkst
peldēties
vienatnē

Jāmācās peldēt atklātā
ūdenstilpē – tas ir citādi
nekā peldbaseinā

Nelieto piepūšamos
līdzekļus. Tie nav
droši

Regulāri atsvaidzini
pirmās palīdzības
zināšanas

KĀ ATPAZĪT SLĪKŠANU

Negaidi, ka viss notiks kā filmās:

- kliegs pēc palīdzības
- šļakstīsies
- mās ar rokām
- spārdīsies

TĀ NENOTIEK!

Rīkojies, ja redzi:

- ķermenis vertikāli bez kustībām
- galva atrodas zemu ūdenī, mute ūdens līmenī
- galva atliekta atpakaļ un mute ir vaļā
- stiklainas acis, apātisks skatiens, mati uz acīm
- cilvēks pazūd zem ūdens
- bērni ūdeni apklust

**NOSLĪKST ĀTRI UN KLUSI.
PIESKATĪT BĒRNUS IR VECĀKU PIENĀKUMS**

Latvijas Peldēšanas
federācija